

+ *Leefbaar loon*

-
- + *Vakbondsvrijheid*
  - + *Leefbaar loon*
  - + *Veilige arbeids-omstandigheden*
  - + *Gendergelijkheid op de werkvloer*

03.02

Over het thema:

Een leefbaar loon is het netto bedrag benodigd om in de basisbehoeften van de werknemers en zijn of haar gezin te voorzien: eten en drinken, wonen, gezondheidszorg, onderwijs, kleding, gas-water-licht en vervoer. Bij een voltijdse baan (bij een maximum gemiddelde werkweek van 48 uur) is dit de ILO norm.

Link met andere thema's:

Dit thema hangt samen met de thema's vakbondsvrijheid (1), kinderarbeid (2), dwangarbeid en te lange werkweken (3) omdat een duurzaam leefbaar loon is uit onderhandeld door de mensen om wie het gaat, omdat onderbetaling leidt tot kinderarbeid en omdat veel te lange werkweken veelal het gevolg zijn van te weinig loon, waardoor er indirect sprake is van dwangarbeid.

Richtlijnen en beleid

In de ILO Decent Work Conventions worden sinds 1948 ontwikkeld en er ligt een grote nadruk op een leefbaar, eerlijk loon: <https://wageindicator.org/labour-laws/international-conventions>. Sinds 2011 staat in de www.oesorichtlijnen.nl hoofdstuk V dat bedrijven met een hoofdvestiging in OESO landen, geacht worden zorg te dragen voor een leefbaar loon in hun productie- en toeleveringsketen in armere landen.

Verdiepingsinformatie

De ILO heeft living wage methodologieën en een review daar op in dit rapport gezet: https://www.ilo.org/travail/whatwedo/publications/WCMS_162117/lang--en/index.htm. Een betrouwbare partner met roots in Nederland is de Wage Indicator: <https://wageindicator.org/> Women@Work voert een campagne over de genderdimensie van leefbaar loon en ook de Schone Kleren Campagne werkt daar aan; Hivos heeft een programma lopen over het loon van vrouwen in de sierteelt in Afrika. Zie www.women@work.nl www.cleanclothes.org en www.hivos.org.

Risicosectoren en specifieke risico's

Gebrek aan leefbaar loon kan in elke sector en overal in de wereld een issue zijn. De meeste zorg gaat anno 2020 uit naar de kledingindustrie in Azië zie

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_dialogue/@sector/documents/publication/wcms300463.pdf

Tools:

Zie onder het kopje 'verdieping'.

Voor de kledingindustrie heeft Fair Wear een aantal tools ontwikkeld:

<https://www.fairwear.org/programmes/living-wage>.

Voor de landbouw is de site www.align-tool.com nuttig.

Met wie kan ik contact opnemen:

FNV Lucia.vanWesterlaak@fnv.nl en Vivian.Vaessen@fnv.nl over IMVO, RBC in algemene zin en contact met Mondiaal FNV wereldwijd. Gerard.Roest@fnv.nl voor het IMVO beleid in Pensioenbesturen. CNV Marieke de Vries-den Hollander of Elles van Ark voor alles wat gaat over het gebrek aan vakbondsvrijheid wereldwijd: m.devriesdenhollander@cnv.nl en e.vanark@cnv.nl